

Potilaan kotiuttaminen terveyskeskuksen vuodeosastolta

Anna-Katarina Reiman

Julkaisuvuosi **Laurea**

Laurea-ammattikorkeakoulu

Potilaan kotiuttaminen terveyskeskuksen vuodeosastolta

Anna-Katarina Reiman

Sairaanhoitaja (AMK)

Opinnäytetyö

Kuukausi, vuosi

Anna-Katarina Reiman

Potilaan kotiuttaminen terveyskeskuksen vuodeosastolta

Vuosi 2022 Sivumäärä 266

Opinnäytetyön kehittämistehtävänä oli tuottaa toimiva tarkistuslista kotiutusprosessin tueksi Pappilanniemen vuodeosastolle. Pappilanniemen vuodeosasto on Hattulan kunnan terveyskeskuksen vuodeosasto, jossa hoidetaan terveyskeskustasoista hoitoa tarvitsevia potilaita. Vuodeosaston potilaat ovat usein ikääntyneitä ja monisairaita. Tavoitteena oli yhtenäistää kotiutuksen käytäntöjä vuodeosastolla, sekä tehdä kotiutuksesta tasalaatuisempaa. Näin voidaan turvata potilaille hoidon jatkuvuus ja potilasturvallisuuden toteutuminen.

Hyvä kotiutus on iso osa potilasturvallisuutta ja hoidon laadukkuutta. Laadukas potilaan kotiutuminen takaa hoidon jatkuvuutta, turvallisuutta ja tasalaatuisuutta. Tarkistuslista on yksi keino taata, että edellä mainitut toteutuvat. Tarkistuslista ohjaa hoitajia huomioimaan potilaan kotiuttamisessa vaadittavia asioita. Lisäksi tarkistuslistan avulla kotiutus ei jää yhden hoitajan harteille, vaan sitä voidaan jatkaa seuraavassa vuorossa.

Tutkimusmenetelmänä toimi toiminnallinen opinnäytetyö. Menetelmä valikoitui käytettäväksi siksi, koska omassa työyhteisössä nostettiin esiin tarve kotiutuksen tarkistuslistan päivytyksestä. Tietoperustana opinnäytetyössä toimivat kirjallisuus, tutkimustieto, käytännön kokemukset ja suullinen tieto. Tuotoksena tuotettiin tarkistuslista vuodeosastolle, joka pohjautui hoitajien ja muiden osastolla toimivien ammattiryhmien esille nostamiin asioihin sekä teoriatietoon.

Tarkistuslistaa testattiin vuodeosastolla, jotta saatiin käytännön kokemuksia tarkistuslistan käytöstä. Näiden kokemusten perusteella koottiin palaute, jonka pohjalta tarkistuslistaa paranneltiin vastaamaan vielä paremmin osaston ja hoitajien tarpeita ja toiveita. Lopputuloksena syntyi toimiva moniammatillinen tarkistuslista, joka on käytössä Pappilanniemen vuodeosastolla potilaan kotiuttamisen tukena. Kehittämisehdotuksena tarkistuslistaa voidaan jakaa muille Terveystalon vuodeosastoille kotiuttamisen tueksi.

Opinnäytetyössä käsiteltäviä käsitteitä ovat potilaan kotiutus, jatkohoito, omaisten huomiointi, moniammatillinen yhteistyö ja tiedon siirtyminen.

Asiasanat: kotiutuminen, potilasturvallisuus, tarkistuslista, jatkohoito, moniammatillisuus

Anna-Katarina Reiman

Discharging a patient from a health center ward

Year 2022

Pages

266

The objective of this thesis was to develop a functional discharge checklist for the Pappilanniemi inpatient ward. The Pappilanniemi inpatient ward is a health center ward in the municipality of Hattula. It provides medical care and treatment for the people of Hattula. The patients are usually elderly and have multiple diseases. This thesis aimed to unify the discharge process in the ward and make the quality of discharge more even to ensure that the follow-up care and patient safety are guaranteed.

A good discharge from a health center ward is a significant part of patient safety and quality of care. High-quality discharge is a way to guarantee the continuation of follow-up care and treatment, patient safety, and homogeneous care. The checklist is a helpful tool to make sure all of that will happen. It guides the nurses to follow that every part of a discharge is paid attention to. Moreover, the checklist ensures that all the work from the discharge is not up to one nurse. The nurses on the next shift can continue the discharge with the help of the checklist.

The research method was a functional thesis. The method was chosen because the working community brought up the need to update the discharge checklist. The theoretical section is based on literature, research data, common practice, and spoken information. The final product of this thesis was a discharge checklist that was based on evidence-based knowledge and facts that were brought up by the nurses and other professionals that work in the ward.

The checklist was piloted in the ward to gain information and feedback about the checklist. Based on these experiences and feedback, the checklist was modified to its final form. The final product was a functional discharge checklist for the Pappilanniemi inpatient ward, and it is used to support the work of the nurses. A development proposal would be to distribute this discharge checklist to different inpatient wards of Terveystalo.

The framework of this thesis focuses on the discharge of a patient, follow-up care, minding the patient's relatives, multi-professional collaboration, and information transfer.

Keywords: discharge, patient safety, checklist, follow-up care, multi-professionalism

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Teoreettinen viitekehys	8
2.1	Ikääntyneiden sairastaminen	8
2.2	Potilaan kotiutuminen terveyskeskuksesta ja jatkohoito.....	8
2.3	Potilasturvallisuus.....	9
2.4	Kotiutumiskuntoisuuden arviointi.....	10
2.5	Moniammatillinen yhteistyö	10
2.6	Työskentely ikääntyneen ja omaisten kanssa	10
2.7	Lääkehoito ja sen ohjaus potilaan kotiutuessa	11
2.8	Jatkohoitopaikkaan raportoinnin merkitys	12
3	Tarkoitus ja tavoitteet	13
4	Opinnäytetyön menetelmä.....	13
5	Opinnäytetyön prosessi.....	13
5.1	Prototyypin kehittäminen.....	14
5.2	Lopullisen tarkistuslistan kehittäminen	14
6	Opinnäytetyön tulokset.....	15
7	Pohdinta ja johtopäätökset.....	15
7.1	Tilaaajan palaute.....	15
7.2	Tuotoksen pohdinta.....	15
8	Eettisyys ja luotettavuus	16
9	Itsearviointi	18
	Lähteet.....	19
	Liitteet	22

1 Johdanto

Ikääntyneet tarvitsevat enemmän terveyspalveluita kuin aikaisemmin. Tämä tarkoittaa sitä, että potilaat tarvitsevat usein vuodeosastohoitoa joko perus- tai erikoissairaanhoidossa. Moni ikääntynyt tarvitsee myös jonkinlaista jatkohoitoa sen jälkeen. Vuodeosastolta kotiutuminen tai jatkohoitoon siirtyminen on kriittinen vaihe, jonka onnistuminen on elintärkeää potilasturvallisuuden ja hoidon jatkuvuuden kannalta. Kotiutusprosessin tai jatkohoitoon siirtämisen tukena onkin hyödyllistä käyttää tarkistuslistaa, jotta siirtymisprosessi onnistuisi.

Pappilanniemen vuodeosasto on Hattulan terveyskeskukseen kuuluva vuodeosasto. Pappilanniemen vuodeosastolla hoidetaan pääasiassa ikääntyneitä sairaalatasoista akuutti-, tutkimus- tai arviointihoitoa tarvitsevia potilaita sekä kuntoutetaan potilaita. Lisäksi Pappilanniemen vuodeosastolla toteutetaan palliatiivista- ja saattohoitoa. Pappilanniemen vuodeosasto on Terveystalon alainen yksikkö. (Hattulan terveyspalvelut 2022.)

Potilas tulee Pappilanniemen vuodeosastolle lääkärin läheteellä perusterveydenhuollosta, erikoissairaanhoidon puolelta, kotihoidon lähettämänä, palvelutalosta tai vanhainkodista. Pappilanniemen vuodeosastolla työskentelee sairaanhoitajia, lähihoitajia, lääkäri ja fysioterapeutti. Lisäksi Pappilanniemen vuodeosasto tekee yhteistyötä Hattulan kotihoidon kotiutuskoordinaattoreiden sekä avoterveydenhuollon kanssa potilaiden hoitoa ja kotiutumista suunniteltaessa. (Hattulan terveyspalvelut 2022.)

Pappilanniemen vuodeosastolla kotiutuksen yhteydessä käytetään tarkistuslistaa, joka helpottaa hoitajien työtä potilaan kotiuttamisprosessissa. Kotiutuksen tarkistuslista on paperinen lista, johon hoitaja voi kuitata hoidettuaan osa-alueen kotiutuksesta. Tarkistuslista ohjaa huomioimaan kaikki tarpeelliset asiat kotiutuksessa. Osastonhoitaja toi esille, että kotiutuksen tarkistuslista osastolla vaatii päivitystä, josta kypsyi ajatus toteuttaa tämä opinnäytetyönäni.

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa Pappilanniemen vuodeosastolle toimiva kotiutuksen tarkistuslista kotiutusprosessin tueksi. Tutkimuskysymys ”millainen on moniammatillinen kotiutuksen tarkistuslista” ohjaa tarkistuslistan kehittämispöytätyötä. Kotiutuksen tarkistuslistan tavoitteita on kotiutusprosessin turvallisuuden, hoidon tasalaatuisuuden ja työn selkeyden parantaminen.

2 Teoreettinen viitekehys

2.1 Ikääntyneiden sairastaminen

Ikääntyneillä tarkoitetaan yli 65-vuotiaita ihmisiä. Riskit sairastua johonkin krooniseen sairauteen kasvavat ihmisen vanhetessa. Useimmilla yli 85-vuotiailla on jokin sairaus, joka merkittävästi vaikuttaa heidän toimintakykyynsä. Yleisimpiä sairauksia, joista ikääntyneet kärsivät, ovat sydän- ja verisuonisairaudet, diabetes, tuki- ja liikuntaelinsairaudet ja syövät. Näiden sairauksien vuoksi ikääntyneet tarvitsevat perus- ja erikoissairaanhoidon. (Larivaara, Lindroos, Heikkilä 2009, 180.)

Erilaiset muistisairaudet ovat myös yleisiä ikääntyneillä. Noin 10 % yli 65-vuotiaista sairastaa dementiaa, ja yli 85-vuotiaista noin joka kolmannella on muistisairaus. Muistisairauksien ja muiden toimintakykyyn vaikuttavien tekijöiden vuoksi ikääntyneillä on usein käytössä jokapäiväisessä elämässä apuvälineitä, kuten silmälasia, kuulokojeita, rollaattoreita tai muita liikumisen apuvälineitä. Tästä huolimatta myös täysin terveiden ikääntyneiden määrä on kasvanut kehittyneiden lääketieteellisten hoito- ja kuntoutusmuotojen ansiosta. (Larivaara ym. 2009, 180.)

2.2 Potilaan kotiutuminen terveyskeskuksesta ja jatkohoito

Kotiutuminen tarkoittaa sitä, kun potilas on arvioitu moniammatillisen tiimin toimesta kotiutumiskuntoiseksi, ja pääsee kotiutumaan joko omaan kotiinsa tai jatkohoitopaikkaan. Potilasta arvioidaan tarkkailemalla, haastatteleamalla läheisiä ja häntä itseään. Ikääntyneillä on usein suuri avuntarve, vaikka he kotiutuisivat vielä omaan kotiinsa. THL:n tutkimuksen mukaan vain 4 % sairaalasta kotiutuvista ikääntyneistä pärjää kotiutumisen jälkeen kotona omissa oloissa. (Kehusmaa & Mäkelä 2018.)

Ikääntyneen hakeuduttua päivystykseen ja akuutin tilanteen helpottuessa pyritään mahdollisimman pian järjestämään ikääntyneelle tarkoituksenmukainen jatkohoitopaikka tai kotiuttaa hänet kotiin. Kotiutusta tai jatkohoitoon siirtoja kuitenkin vältetään yöaikaan. Ensiarvoisen tärkeää ikääntyneitä kotiuttaessa on tehdä huolellisesti jatkohoitosuunnitelma. Huolellisen jatkohoitosuunnitelman tekeminen ehkäisee ”pyöröovi-ilmiön” syntyä, jossa huonosti toteutettu ikääntyneen kotiutus aiheuttaa sen, että ikääntynyt palaa nopeasti päivystykseen takaisin. Päivystyksessä ikääntyneen potilaan akuutin ongelman väistyessä, mutta kuntoisuuden ollessa vielä heikko, voi jatkohoitopaikka usein olla esimerkiksi terveyskeskuksen vuodeosasto. (Kelo, Launiemi, Takaluoma, Tiittanen 2015, 200-201.)

Potilaan saapuessa terveyskeskuksen vuodeosastolle selvitetään hänen tämänhetkiset palvelunsa sekä toimintakyvyn tilanne. Toimintakykyä voidaan arvioida tarkkailemalla potilasta, haastatteleamalla läheisiä tai tekemällä erilaisia testejä. Lääkäri tekee potilaalle

hoitosuunnitelman, jota hoitajat toteuttavat osastolla. Lääkäri suunnittelee potilaalle tavoitteen kotiutumispäivälle. Joskus potilaan tila ja sosiaalinen tilanne vaatii perusteellisempaa selvittelyä, joka tekee tavoitekotiutumispäivän asettamisesta haasteellista. Tarpeen vaatiessa myös fysioterapeutti arvioi potilaan toimintakykyä, sekä tekee potilaalle harjoitus suunnitelman kuntoutumisen tueksi. Potilas pääsee kotiutumaan, kun moniammatillinen tiimi arvioi hänen tilansa sellaiseksi, että potilas on kotiutumiskuntoinen. (Hattulan terveysterveyst 2022.)

Kotiutumisen yhteydessä ikääntyvillä on usein tarpeellista aktivoida kotihoidon palvelut kotona pärjäämisen tueksi, mikäli niitä ei vielä ole käytössä. Tarvetta kotihoidolle arvioidaan moniammatillisessa tiimissä ennen vuodeosastolta kotiutumista. Riittävä apu ja tuki kotiutumisen jälkeen ehkäisee ikääntyneiden päivystyskäyntejä ja sairaalajaksoja. Ikääntyneille voidaan myös aloittaa lyhyitä kotihoidon intervallijaksoja, joiden avulla pystytään seuraamaan kuntoutumisen edistymistä, sekä läheisten jaksamista. (Kehusmaa & Mäkelä 2018.)

Potilas voi kotiutuessa vuodeosastolta siirtyä myös jatkohoitopaikkaan, esimerkiksi palveluasuntoon tai tehostettuun palveluasumiseen eli ympärivuorokautiseen hoitolaitokseen. Tavallisella palveluasumisella tarkoitetaan hoitolaitosta, jossa henkilökunta on paikalla klo 7:00 - 21:00. Tehostetussa palveluasumisessa henkilökunta on paikalla vuorokauden ympäri. (Soteakseli 2022.)

2.3 Potilasturvallisuus

Potilasturvallisuus on kaiken hoidon perusta. Potilasturvallisuus rakentuu kolmesta osasta; hoidon turvallisuus, lääkintälaitteiden turvallisuus ja lääkehoidon turvallisuus. Potilasturvallisuus on terveydenhuollon yksi ydinperiaatteista, jolla potilaalle turvataan hoidon turvallisuus, ja suojataan potilasta vahingoittumasta. Potilasturvallisuus parantaa myös hoidon laatua. (Härkönen 2012.)

Potilasturvallisuutta varmistetaan erilaisilla menetelmillä ja toimintaprosesseilla, joiden tarkoituksena on varmistaa potilaan hoidon sujuvuutta. Menetelmät ja toimintaprosessit ohjaavat tunnistamaan tilanteita, jossa potilasturvallisuus on mahdollista vaarantua. Vaaratapahtumat jaotellaan kahteen luokkaan, haittatapahtumiksi ja läheltä piti -tapahtumiksi. Haittatapahtuma tarkoittaa sellaista tilannetta, jossa potilaalle on aiheutunut haittaa. Läheltä piti -tapahtuma tarkoittaa tilannetta, jossa potilaalle olisi voinut aiheutua haittaa, mutta vaaratilanne huomattiin ajoissa ja ehdittiin estää. (Härkönen 2012.)

Potilasturvallisuus ja sen kehittyminen perustuu aikaisempiin käytäntöihin ja niiden kehittämiseen. Tehtyjen virheiden kautta on kehitetty menetelmiä, joilla virheiden sattumista voidaan ehkäistä. Vaaratapahtumien raportointi on tärkeää, jotta potilasturvallisuus voi kehittyä. (Vincent 2010, 17-18.)

2.4 Kotiutumiskuntoisuuden arviointi

Kotiutumiskriteerit vaihtelevat eri ammattikuntien välillä. Siksi on tärkeää, että moniammatillinen tiimi arvioi potilaan kotiutumiskuntoisuutta. Hoitohenkilökunnan suurimpia mittareita kotikuntoisuutta ja kotiutumisajankohtaa arvioidessa on toimintakyky ja elämäntilanne. Näihin vaikuttavat esimerkiksi puutteet elinoloissa. Tämä aiheuttaa sen, että kotiolot eivät ole aina asianmukaisia tai turvallisia. (Koskinen & Palonen 2019.)

Lääkäreiden näkökulmasta kotiutumiskuntoisuuden kriteereitä ovat lääketieteellinen valmius ja sairaalan hallinnollinen tilanne. Lääketieteellisen valmiuden näkökulmasta voidaan arvioida esimerkiksi parantunutta sairauden tilaa käyttämällä mittareina esimerkiksi laboratorioarvoja. (Koskinen & Palonen 2019.)

Kotiutumiskuntoisuuden arvioimiseksi on myös hyvä kuulla potilasta ja hänen perheenjäseniään. Potilaan ja hänen perheenjäseniensä arviota kotikuntoisuudesta tulee huomioida, kun ammattilaiset suunnittelevat potilaan kotiutumista. On huomioitava, että potilaan perheen jäsenien arvio kotona selviytymisestä voi erota paljon potilaan omasta näkemyksestä. Kotona selviytymiseen vaikuttaa potilaan toiminta- ja liikuntakyky. (Koskinen & Palonen 2019.)

2.5 Moniammatillinen yhteistyö

Moniammatillinen yhteistyö tarkoittaa sitä, että ihmiset, joilla on erilaiset koulutukset työskentelevät yhdessä saman potilaan asioiden kanssa. Moniammatillinen yhteistyö auttaa ammattilaisia huomioimaan kotiutumisprosessia mahdollisimman monesta eri näkökulmasta. Vuodeosastolla kotiutumisprosessin parissa voi työskennellä esimerkiksi lähihoitaja, sairaanhoitaja, sosiaalityöntekijä, lääkäri ja fysioterapeutti. Lisäksi moniammatillista yhteistyötä tehdään vuodeosaston ja jatkohoitopaikan välillä, tai kotona potilaan hoitoon osallistuvien henkilöiden kanssa. (Sandström, Keiski-Turunen, Hassila, Aunola & Alahuhta 2018.)

Toimiva moniammatillinen yhteistyö vaatii työyhteisön kesken toimivaa kommunikointia. Ilmapiiriin on oltava luottamuksellinen ja kunnioittava asiantuntijoiden välillä. Mikäli potilaan kotiutumisessa on pulma-kohtia, voidaan yhdessä moniammatillisessa tiimissä pitää palaveri potilaan asioista, joissa pohditaan ratkaisua. Usein ratkaisu löytyy yhteisen moniammatillisen keskustelun ja reflektoinnin avulla. Moniammatillinen yhteistyö parantaa hoidon laatua merkittävästi. (Sandström & ym. 2018.)

2.6 Työskentely ikääntyneen ja omaisten kanssa

län myötä ihminen tarvitsee myös lisää palveluita ja tukea elämäänsä, joten yhteydenotot sosiaali- ja terveydenhuoltoon lisääntyvät. Ikääntyneen hoitopolun suunnittelemiseen liittyy vahvoja tunteita, joten siksi on tärkeää ottaa huomioon sairauden lisäksi myös ikääntyneen

perhedynamiikka, perhesuhteiden tilanne, lojaliteetit, velvoitteet ja vastuut. (Larivaara ym. 2009, 182.)

Ikääntyneen kanssa työskennellessä on hyvä tuntea hänen elämänhistoriaansa ja lisäksi se on mielenkiintoista ja palkitsevaa. Luottamuksellinen ja onnistunut hoitosuhde vaatii ikääntyneen arvostamista ja kunnioittamista. Ikääntyneen hoidossa on tärkeää korostaa ikääntyneen autonomista asemaa suhteessa hänen omaan hoitoonsa. Esimerkiksi jos toimintakyky alenee niin, että on tarpeellista harkita asumista kodin ulkopuolella, voi se herättää pelkoa ja ahdistusta. Tätä lievittää se, että ikääntynyttä kunnioitetaan ja kuunnellaan hänen toiveitaan ja tunteuksiaan. (Larivaara ym. 2009, 183.)

Ikääntyneen perheenjäsenet ovat usein parhaita ikääntyneen elämänhistorian ja luonteen asiantuntijoita. Omaiset nousevat esiin ikääntyneen hoidossa usein yhtenä tärkeimmistä hoidon voimavaroista ja ilonlähteistä vanhukselle. Usein omainen osaa kertoa ikääntyneen pärjäämisestä ja sairastamisesta tärkeää tietoa. Omaisen ja hoitohenkilökunnan välinen yhteistyö tulee olla ikääntynyttä kunnioittavaa. Vaikka omaisten kanssa työskentely on yksi ikääntyneen hoidon peruspilareista, on kuitenkin annettava ikääntyneelle mahdollisuus hoitaa itsenäisesti asioitaan ilman omaisia, sillä ikääntyneelläkin voi olla asioita, joita hän ei omaisille tarkoituksella kerro tai näytä. Joskus voi olla myös tilanne, että ikääntynyt kokee pärjäämisensä ja vointinsa huonommaksi, mitä omaiset kertovat. (Larivaara ym. 2009, 186.)

Usein omaiset ovat tiiviisti mukana ikääntyneen hoidossa, ja heidät liitetään luonnollisesti ikääntyneen hoitokokonaisuuteen. Tällöin on tärkeää tarkkailla ja huomioida myös omaisten jaksamista. Omaishoitaja tarkoittaa omaista, jolla on vastuu koko ajan ikääntyneen hoidosta ja usein hoitaa ikääntynyttä perheenjäsentään kotona. Omaishoitajat ovat erityinen ryhmä, jonka jaksamista täytyy tukea ja tarkkailla. Esimerkiksi nykyään 2/3 muistisairauspotilaista hoidetaan Suomessa kotona. Omaishoitajat eivät välttämättä aina tunnista uupumistaan ikääntyneen hoidossa ja voivat kärsiä samalla itsekkin erilaisista toimintakykyä haittaavista sairauksista. Omaishoitajan uupuminen voi johtaa ikääntyneen hoidon tahattomaan laiminlyöntiin tai jopa pahoinpitelyihin. Usein omaishoitajana toimii potilaan ikääntynyt puoliso. Puoliso-omaishoitajien keski-ikä Suomessa on 76 vuotta. (Larivaara ym. 2009, 187.)

2.7 Lääkehoito ja sen ohjaus potilaan kotiutuessa

Laadukas ohjaus tutkitusti parantaa asiakkaan terveyttä ja sitoutumista hoitoon. Se myös edistää toimintakykyä, elämänlaatua, itsehoitoa, asiakkaan itsenäistä päätöksentekoa ja kotona selviytymistä. Kun asiakas ymmärtää hoitoaan, vähentää se ahdistusta ja yksinäisyyden tunnetta. Potilaalla on laissa määritelty oikeus tietää ja saada ohjausta terveydestään ja hoidostaan. (Kyngäs, Kääriäinen, Poskiparta, Johansson, Hirvonen & Renfors 2007, 145.)

Potilaan tai häntä hoitavan tahon on tärkeää saada ohjausta lääkehoidon toteuttamiseen kotiutuksessa. Näin lääkehoidon jatkuvuus ja turvallinen lääkehoidon toteutuminen turvataan kotiutuksessa. Jotta lääkehoidon jatkuminen kotona toteutuisi turvallisesti, tulee potilaan tai hänen lääkehoidostaan vastaavan henkilön ymmärtää lääkehoidon tavoitteet, sekä miten lääkkeitä käytetään. (Hämeen-Anttila 2021.)

Potilaan lääkelista tarkistetaan ja päivitetään potilaan saapuessa vuodeosastolle ajantasaiseksi, vastaamaan siirtoepikriisissä ilmoitettua lääkelistaa. Mikäli lääkitystiedot ovat epäselviä, pyydetään niihin selvennystä lähettävältä taholta. Potilaan kotiutuksessa osastolta lääkäri tarkistaa potilaan lääkelistan ja vaihtaa lääkityksen avotilaan eli lääkitykseen, jota toteutetaan kotona. Lääkärin tarkistama lääkelista käydään läpi kotiutuksessa potilaan tai hänen lähiomaisensa kanssa, ja annetaan kirjallisena mukaan. Lisäksi lääkäri tekee kotiutumisvaiheessa potilaalle tarvittavat reseptit. (Joensuu 2022.)

Oleellisia asioita, joita potilaan tai hänen lääkehoidostaan vastaavan henkilön kanssa tulee käydä läpi, on mm. ajantasainen lääkelista kotona jatkuvista lääkityksistä, niiden käyttötarkoituksista ja käytön tavoitteista. Ohjataan potilasta, mikäli lääkityksessä tulee huomioida jotain erityistä esimerkiksi säilytyksessä tai lääkkeen ottamisessa. Käydään vielä huolellisesti läpi jatkuvat lääkitykset, määräaikaisten lääkitykset ja niiden kesto sekä tarvittaessa otettavat lääkitykset ja niiden käyttöindikaatiot. Potilaalle ohjataan myös, että mistä hän saa tarpeen vaatiessa lisätietoa lääkkeiden käytöstä. Hyvä lääkehoidon ohjaus parantaa hoitoon sitoutuneisuutta ja motivaatiota. (Hämeen-Anttila 2021.)

2.8 Jatkohoitopaikkaan raportoinnin merkitys

Tiedonsiirto eli raportointi on tärkeä osa turvallista kotiutumista. Tiedonsiirto pyritään toteuttamaan sekä suullisesti ja kirjallisesti tiedonsiirron aukottomuuden varmistamiseksi. Tiedonsiirron kirjallisia työkaluja on esimerkiksi lääkärin kirjoittama epikriisi ja hoitajan tekemä yhteenveto hoitotyön toiminnoista. Epikriisillä tarkoitetaan lääkärin kirjoittamaa loppuarviota potilaan kotiutuksessa sairaalasta, jossa kerrataan sairauden kulkua ja hoitoa. (Minilex.)

Tiedon siirtymisen vastuu on aina ammattilaisella. Jos vastuu tiedon siirtämisestä annetaan iäkkäälle, voi potilasturvallisuus vaarantua. Suullisessa raportissa jatkohoitopaikkaan kerrataan kotiuttamisajankohta, tiedot muuttuneesta toimintakyvystä, terveydentilasta ja lääkityksestä. Kotiuttaessa on myös huolehdittava, että tarvittavat tukipalvelut kuten ateria- ja kauppapalvelut ovat aktivoitu kotiutumispäivästä lähtien (Lyhty 2021). Raportoinnin yhteydessä tulee myös varmistaa, että potilasta vastassa on joko omainen tai ammattilainen tarpeen mukaan. Ennen kotiutumista hoitajaksolta, on sairauden kulkua, jatkohoitoa ja lääkitystä hyvä kerrata myös potilaan itsensä ja omaisten kanssa. Potilaan luottamus hoitoon lisääntyy, kun hänet huomioidaan kokonaisvaltaisesti. (Vierula 2019.)

3 Tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyöni tarkoituksena on tuottaa Pappilanniemen vuodeosastolle ja Terveystalon organisaation käyttöön toimiva tarkistuslista kotiutuksen tueksi. Tavoitteena on Pappilanniemen vuodeosastolla yhtenäistää kotiutuksen käytäntöjä vuodeosastolla, sekä tehdä kotiutuksesta tasalaatuisempaa. Lisäksi tavoitteena on lisätä omaa tietämystäni potilaan kotiuttamisesta terveyskeskuksen vuodeosastolta. Ohjaavana tutkimuskysymyksenä on moniammatillisen tarkistuslistan tuottaminen.

Pappilanniemen vuodeosastolla on käytössä kotiutuksen tarkistuslista (liite 1), joka vaatii päivitystä. Nykyinen kotiutuksen tarkistuslista on toimimaton, ja siinä ei huomioida useita tarpeellisia näkökulmia liittyen potilaan kotiuttamiseen.

4 Opinnäytetyön menetelmä

Opinnäytetyön menetelmäksi valittiin toiminnallinen opinnäytetyö. Ohjaavana tutkimuskysymyksenä oli ”millainen on moniammatillinen kotiutuksen tarkistuslista”. Toiminnallinen opinnäytetyö tarkoittaa menetelmää, jossa johonkin ongelmaan etsitään ratkaisua. Toiminnallisen opinnäytetyön tuotoksena voi olla esimerkiksi konkreettinen tuote, palvelu, konsepti tai mallinnus työelämän käyttöön. Toiminnallisella opinnäytetyöllä on yleensä toimeksiantaja, jonka kanssa sovitaan toiminnallisen opinnäytetyön tavoite ja lopputuotos. (Laurea 2022.)

Toiminnallinen menetelmä sopi opinnäytetyöhön, koska luonnollisimmalta tuntui kehittää käytännönläheinen ratkaisu johonkin olemassa olevaan ongelmaan työelämässä. Tuotoksena on siis tarkistuslista potilaan kotiuttamisen tueksi.

Aineisto on kerätty valmiiksi osastolla osastonhoitajan toimesta haastattelemalla, mitä asiantuntijat eli sairaanhoitajat pitävät tärkeänä kotiutuksessa. Lisäksi aineistoa opinnäytetyötä varten kerätään kirjallisuudesta, eri julkaisuista sekä tutkimuskirjallisuudesta. Opinnäytetyön prosessin aikana välipalautetta saadaan tarpeen mukaan osastonhoitajalta. Palautekeskusteluja käydään osastonhoitajan niin kauan kunnes tarkistuslista tyydyttää kumpaakin osapuolta.

5 Opinnäytetyön prosessi

Pappilanniemen vuodeosasto on Hattulan kunnan terveyskeskuksen vuodeosasto. Vuodeosastolla hoidetaan lääketieteellistä hoitoa tarvitsevia potilaita. Vuodeosastolle tullaan aina lääkärin läheteellä useimmiten erikoissairaanhoidosta, palvelukodeista, päivystyksestä tai koti-hoidon lähettämänä. Potilasmateriaali koostuu usein ikääntyneistä, kuntoutus-, tutkimus tai arviointijaksoa tarvitsevista potilaista. (Hattulan terveyspalvelut 2022.)

Pappilanniemen vuodeosasto on oma työpaikkani. Olimme pitkään työyhteisössä kokeneet, että vuodeosaston kotiuttamisen tarkistuslista tarvitsisi päivitystä ja kotiutuksen ongelmakohtia voitaisiin kehittää. Hoitajilla oli erilaisia käytänteitä kotiuttaa potilaita, ja käytänteet poikkesivat välillä toisistaan suurestikin. Osastonhoitajan kanssa tuli puheeksi syksyllä 2021, että voisin toteuttaa tarkistuslistan päivittämisen opinnäytetyönäni.

Opinnäytetyölle asetettiin aikataulu ja tarkistuslista sovittiin alustavasti toteutettavan valmiiksi kesällä 2022.

5.1 Prototyypin kehittäminen

Ensimmäinen tarkistuslistan prototyyppi tuotettiin teoriatiedon, hoitajien, fysioterapeutin, laitoshuoltajien ja osastonhoitajan kommenttien perusteella alkuperäisestä kotiutuksen tarkistuslistasta. Osastonhoitaja oli kerännyt työyhteisöltä kehityskohteita kotiutuksen tarkistuslistaa varten. Kerätty aineisto luovutettiin osastonhoitajan luvalla opinnäytetyön aineistoksi.

Ensimmäinen tarkistuslistan prototyyppi (liite 2) otettiin testikäyttöön osastolla joulukuussa 2021. Käytännön kokemusten perusteella työyhteisö antoi palautetta osastokokouksessa osastonhoitajalle. Osastonhoitaja kokosi palautteet aineistoksi opinnäytetyöhön, joiden pohjalta tarkistuslistasta kehitettiin lopullinen versio.

5.2 Lopullisen tarkistuslistan kehittäminen

Lopullinen tarkistuslista kehitettiin ensimmäisestä prototyypistä annettujen palautteiden pohjalta. Palautteet prototyypistä kerättiin paperille anonymisti. Prototyypistä saaduissa palautteissa tuli esille erilaisia asioita, joiden koettiin helpottavan tarkistuslistan käyttöä. Palautteita oli esimerkiksi sanamuotojen selkiyttäminen, tarkistuslistan komponenttien lisääminen ja poistaminen ja muokkaaminen yksisivuiseksi helppokäyttöisyyden vuoksi. Palautteiden perusteella tarkistuslistaa selkiytettiin, sanamuotoja muotoiltiin uudestaan ja tarkistuslistaa muokattiin helppokäyttöisemmäksi visuaalisesti niin, että tarkistuslistasta tuli yksisivuinen.

Tarkistuslistan lopullinen versio (liite 3) otettiin osastolla käyttöön maaliskuussa 2022 ja sitä käytetään apuna potilaiden kotiuttamisessa. Moniammatillisuus tarkistuslistassa näkyy siinä, että potilaan hoidossa on mukana moniammatillinen tiimi tekemässä päätöksiä. Hoitaja kokoaa siis tästä moniammatillisesta hoidosta yhteenvedon kotiutumisen yhteydessä. Lopullisesta tarkistuslistasta annettiin palautetta osastonhoitajalle sähköpostilla tai anonymilla käsin kirjoitetulla viestillä. Hoitajat arvioivat kotiutuksen tarkistuslistan helppokäyttöisyyttä, visuaalista ilmettä, toimivuutta ja sitä, miten tarkistuslista vastaa osaston ja sen potilaiden tarpeisiin. Osastonhoitaja kokosi palautteista yhteenvedon, joka toimii palautteena opinnäytetyön kehittämistehtävälle.

6 Opinnäytetyön tulokset

Opinnäytetyön tuloksena tuotettiin tarkistuslista kotiutusprosessin tueksi (liite 3). Tarkistuslistassa on huomioitu paperityöt, lääkitys ja sen jatkuvuuden varmistaminen, jatkohoidon jatkuminen ja tiedon siirtyminen ja muut käytännön asiat kuten turhien kanyylien poistaminen ja potilaan tavaroiden kerääminen. Tarkistuslista ohjaa myös tässä vaiheessa viimeistään kiinnittämään huomiota potilaan selviytymiseen kotona.

Hoitajien on mahdollista aloittaa kotiutuksen tarkistuslistan täyttö jo heti potilaan saapuessa osastolle. Hoidetut asiat voidaan puumerkillä kuitata tehdyksi, ja seuraava vuoro voi jatkaa kotiutusprosessin eteenpäin viemistä. Hoitajilla on myös mahdollisuus kirjata tarkistuslistaan omia huomioita.

7 Pohdinta ja johtopäätökset

7.1 Tilaajan palaute

Tilaajan palautteessa kerrotaan tarkistuslistan istuvan luontevasti vuodeosaston toimintaan ja työntekijät kokevat tarkistuslistan käytön hyödylliseksi. Tarkistuslista helpottaa hoitajan työtä potilaan kotiuttamisessa. Tarkistuslista tekee kotiutuksesta tasalaatuisempaa ja lisää potilasturvallisuutta. Palautteessa kerrotaan, että visuaalinen ilme tarkistuslistassa on selkeä ja tarkistuslista on helppokäyttöinen. Tarkistuslistaa käytetään myös työkaluna uuden työntekijän tai opiskelijan perehdyttämisessä.

Vuodeosastolla kehittämissideana yritetään saada tarkistuslista käyttöön jo aikaisemmassa vaiheessa kotiutumisprosessia. Tarkistuslistan täyttö voidaan aloittaa jo heti potilaan saapuessa osastolle. Tarkistuslista ohjaa tarkistamaan oleellisia asioita liittyen potilaan kotiutukseen (esim. potilaan kotivaatteet, taksiraha, paperityö), jotta puutteisiin voitaisiin reagoida aiempaa paremmin ja aikaisemmassa vaiheessa potilaan osastojaksolla.

7.2 Tuotoksen pohdinta

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä tarkistuslista kotiutuksen tueksi Pappilanniemen vuodeosastolle. Opinnäytetyön tavoitteina oli tehdä potilaan kotiutuksesta vuodeosastolla tasalaatuisempaa ja lisätä potilasturvallisuutta. Tavoitteet ovat mielestäni täyttyneet, sillä tarkistuslistan ansiosta saatu palaute on ollut hyvää. Loppupalautteessa kerrottiin, että potilaan kotiuttaminen on sujuvampaa ja tarkistuslistan ansiosta potilaan kokonaistilanne tulee huomioitua automaattisesti. Lisäksi yksi toteutunut tavoite itselläni oli lisätä omaa tietämystäni potilaan kotiuttamisesta vuodeosastolta. Tietämys kotiutusprosessista ja siinä huomioitavista asioista on kehittynyt merkittävästi.

Aloin ideoimaan tarkistuslistaa osastolla valmiiksi kerätyn aineiston pohjalta. Aineisto oli kerätty alun perin sairaanhoitajilta, lähihoitajilta, fysioterapeutilta ja laitoshuoltajilta. Aloin myös työstämään teoreettista viitekehystä, jonka perusteella myös kokosin tarkistuslistaan oleellisia potilaan kotiutukseen liittyviä asioita.

Tarkistuslistaa testattiin osastolla, jolloin huomattiin asioita, joilla voidaan helpottaa tarkistuslistan käyttöä. Lisäksi tarkistuslistasta poistettiin epäoleellisia asioita, joita ei koettu tarpeelliseksi. Tarkistuslistan testaaminen oli oppimisen kannalta hyödyllinen vaihe, sillä tässä vaiheessa koin oivalluksia, joita muuten olisi jäänyt huomiotta.

Tärkeimpänä koin tarkistuslistan käytön kannalta sen, että tarkistuslistaa voi alkaa täyttämään jo aikaisessa vaiheessa kotiutumisprosessia. Tällöin voidaan huomioida etukäteen asioita liittyen potilaan kotiutumiseen ja korjata ongelmakohtia kotiutumista varten. Kotiutuminen, johon on käytetty aikaa ja huolellisuutta, lisää potilasturvallisuutta ja tärkeitä asioita ei jää huomioimatta. Tarkistuslistan noudattaminen takaa myös tiedon siirtymisen jatkohoitopaikkaan, potilaan omahoidon ohjauksen tai potilaan hoitoon osallistuvien ohjauksen. Näin varmistetaan hoidon jatkuvuutta ja tasalaatuisuutta.

Opinnäytetyön tekeminen on kokonaisuudessaan sujunut hyvin. Selkeät aikataulut ja omat asettamani välitavoitteet auttoivat edistämään opinnäytetyötä. Lisäksi työelämän edustaja on tukenut vahvasti opinnäytetyöprosessiani ja ollut apuna prosessissa. Alkuperäinen aikataulu oli kesällä 2022 ottaa tarkistuslistan lopullinen versio käyttöön osastolla, ja saattaa opinnäytetyö valmiiksi syksyyn 2022 mennessä. Aikataulu on toteutunut opinnäytetyöni kohdalla.

8 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimusetiikalla tarkoitetaan toimintatapaa, jolla suojellaan tutkittavia ja varmistetaan tutkijan oikeusturvaa tutkimusta tehdessä. Jotta tutkimuksen tuloksia voidaan pitää luotettavina ja uskottavina, on noudatettava hyvää tieteellistä käytäntöä. (Tutkimusetiikka 2021.)

Hyvän tieteellisen käytännön periaatteita ovat rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus tutkimusta tehdessä, tutkimustuloksien tallennuksessa, tutkimustulosten esittämisessä ja tulosten arvioinnissa, muiden tutkijoiden työn ja tuotoksien kunnioittaminen ja huomioon ottaminen lähdemerkinnöin, tieteellisen tiedon vaatimusten mukainen tutkimuksen suunnittelu, toteutus ja raportointi, eettisen ennakoarvion tekeminen ja tutkimusluvan hankkiminen, tutkimuksessa mukana olevien henkilöiden aseman, oikeuksien, velvollisuuksien ja vastuiden määrittäminen, tutkimustuloksien omistajuuden ja aineiston säilyttämisen määrittäminen ja kirjaukset, tutkimukseen osallistujille sidonnaisuuksien ja rahoituslähteiden tiedottaminen ja raportointi kun tutkimustulokset julkaistaan, vastuu eettisesti kestävästä tiedonhankinta-, tutkimus- ja

arviointimenetelmistä sekä avoimuus ja vastuullisuus tuotosta julkaistaessa. (Hyvä tieteellinen käytäntö 2021.)

Tutkimuksissa ja opinnäytetöissä tuotettava tieto tulee olla mahdollisimman luotettavaa. Luotettavuutta voidaan arvioida luotettavuuskriteereiden perusteella. Luotettavuuden arvioinnin tarkoituksena on selvittää, miten luotettavaa tietoa on pystytty tutkimuksella tuottamaan. (Kylmä & Juvakka 127.)

Luotettavuuden arvioinnin kriteereitä ovat uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys ja siirrettävyys. Tutkimuksen luotettavuus voidaan varmistaa esimerkiksi siten, että tutkimustuloksia verrataan tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden käsityksiin tutkittavasta ilmiöstä. Tutkija voi myös keskustella tutkimukseen osallistuvien kanssa tutkimuksen eri vaiheissa. Tutkimukseen osallistuville henkilöille palautetaan tutkimuksen lopputulos arvioitavaksi, ja he arvioivat tuloksien paikkansapitävyyttä. Tutkimuksen luotettavuutta voidaan vahvistaa myös tarkastelemalla tutkittavaa ilmiötä mahdollisimman monesta eri näkökulmasta. Opinnäytetyössä kotiutusta on tarkasteltu monesta eri näkökulmasta, sekä luotettavuutta ja paikkansapitävyyttä on varmistettu osallistuneilla henkilöillä. (Kylmä & Juvakka 128.)

Vahvistettavuus tarkoittaa sitä, että tutkimuksessa on raportoinnin ja tutkimusprosessin kirjaamisen avulla mahdollista seurata tutkimusprosessin kulkua. Aineiston tulee osoittaa, miten tutkija on päässyt erilaisiin johtopäätöksiin tutkimuksen aikana. Vahvistettavuuteen liittyy tosin ongelma, sillä toinen tutkija ei välttämättä saman aineiston perusteella tee samanlaisia johtopäätöksiä, kuin alkuperäinen tutkija. Toisaalta tulkintoja on erilaisia, tutkijan mukaan. Se ei tarkoita, että tutkimuksessa olisi luotettavuusongelmia. Erilaiset tulkinnat lisäävät ymmärrystä tutkittavasta ilmiöstä. (Kylmä & Juvakka 129.)

Refleksiivisyys luotettavuuden arvioinnissa tarkoittaa sitä, että tutkimuksen tekijä on tietoinen omasta asemasta ja vaikutuksestaan suhteessa tutkimukseen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tutkimuksen tekijällä on lähtökohtiensa mukaan vaikutuksia aineistoonsa ja tutkimusprosessiin. (Kylmä & Juvakka 129.)

Siirrettävyys tarkoittaa sitä, että tutkimuksen tulokset ovat siirrettävissä johonkin toiseen vastaavaan tilanteeseen. Tutkimuksen lukija voi arvioida siirrettävyyttä, mikäli tutkimuksessa on annettu riittävästi tietoa tutkimukseen osallistujista ja ympäristöstä. (Kylmä & Juvakka 129.)

Tässä opinnäytetyössä on huomioitu tutkimuseettisten periaatteiden mukaisesti avoimuus, rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus kaikessa toiminnassa. Opinnäytetyössä on noudatettu hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkimuksen eettisenä tavoitteena oli suojella tutkimukseen osallistujien tietoturva, ja käyttää tuotokseen luotettavia ja näyttöön pohjautuvia lähteitä.

Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa tarkistuslista potilaan kotiutuksen tueksi vuodeosaston henkilökunnalle. Jotta tutkimustyö olisi eettinen, on siinä huomioitava, että työskentelytavat ja -toiminta ovat rehellistä, avointa, huolellista ja tarkkaa (Hyvä tieteellinen käytäntö 2021). Opinnäytetyössä viitataan asianmukaisesti käytettyihin lähteisiin, sekä arvioidaan lähteitä lähdekriittisesti. Lähdekritiikki on tärkeää, jotta opinnäytetyössä käytetty teoriapohja on validia. Opinnäytetyöhön liittyvää tutkimusta varten hankittiin lupa osastonhoitajalta valmiiksi kerättyjen aineiston käyttöön. Opinnäytetyön kaikki vaiheet ovat toteutettu tutkimusetiikan periaatteiden, sekä hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti. (Koi-visto & Aro 2019.)

9 Itsearviointi

Kotiuttamisen tarkistuslista on tehty yhteistyössä tilaajan kanssa. Työskentely tilaajan kanssa sujui hyvin ja kehitimme tarkistuslistaa vuodeosaston tarpeiden pohjalta. Lisäksi tarkistuslistan kehittämisessä on hyödynnetty tutkittua tietoa. Tarkistuslistan kehittäminen on toteutunut aluksi sovitun aikataulun mukaisesti.

Opinnäytetyössä olin tarvittaessa yhteydessä ohjaavaan opettajaan. Alussa ohjaavan opettajan kanssa tehtiin suunnitelma, miten edetä opinnäytetyön tekemisessä. Opinnäytetyön tekeminen tuntui sujuvan hyvin, ja sain ohjaavalta opettajalta tarvittaessa apua ja tukea tekemiseen.

Lopputuloksena opinnäytetyössä kehitettiin toimiva tarkistuslista vuodeosastolle. Tarkistuslista vastaa vuodeosaston tarpeisiin, ja on tehnyt potilaiden kotiuttamisesta tavoitteiden mukaisesti tasalaatuista ja potilasturvallista. Kotiutuksen tarkistuslista on myös helposti muokattavissa käyttöön toiselle vuodeosastolle.

Lähteet

Painetut

Joensuu H. 2022. Pappilanniemen vuodeosaston lääkehoitosuunnitelma.

Kelo S., Launiemi H., Takaluoma M. & Tiittanen H. 2015. Ikääntynyt ihminen ja hoitotyö. 1. painos. Sanoma Pro Oy. Helsinki.

Kyngäs H., Kääriäinen M., Poskiparta M., Johansson K., Hirvonen E. & Renfors T. 2007. Ohjainhoito hoitotyössä. 1. painos. WSOY Oppimateriaalit Oy.

Kylmä J. & Juvakka T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. 1. painos. Edita Prima Oy.

Larivaara P., Lindroos S. & Heikkilä T. 2009. Potilas, perhe ja perusterveydenhuolto. 1. painos. Kustannus Oy Duodecim.

Vincent C. 2010. Patient Safety. 2. painos. A John Wiley & Sons, Ltd., Publication.

Sähköiset

Arene. 2019. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 12.5.2022

https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?_t=1578480382

Hattulan terveyspalvelut. 2022. Vuodeosasto. Viitattu 19.1.2022

<https://terveys.hattula.fi/terveydenhuolto/vuodeosasto>

Helsingin Yliopisto. 2021. Tutkimusetiikka. Viitattu 12.5.2022

<https://www.helsinki.fi/fi/tutkimus/vastuullinen-tiede/tutkimusetiikka>

Helsingin Yliopisto. 2021. Hyvä tieteellinen käytäntö. Viitattu 12.5.2022

<https://www.helsinki.fi/fi/tutkimus/vastuullinen-tiede/tutkimusetiikka/hyva-tieteellinen-kaytanto>

Hämeen-Anttila K. 2021. Turvallinen lääkehoito: Potilaan ja läheisen ohjaus ja neuvonta. Viitattu 2.5.2022

https://sic.fimea.fi/arkisto/2021/1_2021/turvallinen-laakehoito/turvallinen-laakehoito-potilaan-ja-laheisen-ohjaus-ja-neuvonta

Härkönen M. 2012. Potilasturvallisuus tulee näkyväksi vaaratapahtumailmoituksissa. Viitattu 27.8.2022

https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/11229/urn_nbn_fi_uef-20120463.pdf?sequence=1

Kehusmaa S. & Mäkelä M. 2018. Sairaalan, kotihoidon ja läheisten yhteistyö turvaa sujuvan sairaalasta kotiutumisen. Viitattu 20.1.2022

<https://thl.fi/fi/-/sairaalan-kotihoidon-ja-laheisten-yhteistyo-turvaa-sujuvan-sairaalasta-kotiutumisen>

Koivisto K. & Aro P. 2019. Ammattikorkeakoulun opinnäytetöiden eettiset kysymykset. Viitattu 12.5.2022

<http://www.oamk.fi/epooki/2019/ammattikorkeakoulun-opinnaytetoiden-eettiset-kysymykset/>

Koskinen S. & Palonen M. 2019. Potilaan kotiutumisvalmius on tärkeä osa hoitoa. Viitattu 21.1.2022

<https://www.tuni.fi/alustalehti/2019/09/05/potilaan-kotiutumisvalmius-on-tarkea-osa-hoitoa/>

Laurea. Opinnäytetyön raportointi. Viitattu 10.8.2022

https://laureauas.sharepoint.com/sites/studentFin_opinnaytetyojavalmistuminen/SitePages/Opinn%C3%A4ytety%C3%B6n-raportointi.aspx

Lyhty M. 2021. Varmista iäkkään turvallinen kotiutuminen sairaalasta. Viitattu 22.1.2022

<https://www.superlehti.fi/tyoelama/ammattissa/varmista-iaikkaan-turvallinen-kotiutuminen-sairaalasta/>

Minilex. 2022. Potilaan oikeus epikriisiin. Viitattu 21.1.2022

<https://www.minilex.fi/a/potilaan-oikeus-epikriisiin>

Sanström S., Keiski-Turunen A., Hassila L., Aunola E. & Alahuhta M. 2018. Moniammatillinen yhteistyö sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten kuvaamana. Viitattu 2.5.2022

<http://www.oamk.fi/epooki/2018/moniammatillinen-yhteistyö-sosiaali-ja-terveysalan-ammattilaisten-kuvaamana/>

Soteakseli. 2022. Ympäri vuorokautinen hoito. Viitattu 21.1.2022

<https://www.soteakseli.fi/ikaihmiset/ymparivuorokautinen-hoito>

Vierula H. 2019. Sujuvasti sairaalasta kotiin. Viitattu 22.1.2022

<https://www.potilaanlaakarilehti.fi/uutiset/sujuvasti-sairaalasta-kotiin/>

Liitteet

Liite 1: Vanha kotiutuksen tarkistuslista	23
Liite 2: Kotiutuksen tarkistuslistan prototyyppi	24
Liite 3: Viimeistelty kotiutuksen tarkistuslista	26

Liite 1: Vanha kotiutuksen tarkistuslista

Kotiutuksen tarkistuslista

- Lääkkeet; oma dosetti, lääkepurkit, lääkkeiden jako mukaan ad
- Epikriisi
- Lääkelista, reseptit, lääkehoito-ohjeiden käyminen läpi
- Antiko-lehti tarvittaessa, seuraava INR:
- Kaappi, yöpöytä, lukkokaappi
- Kotihoidon/jatkohoito sopiminen, raportti
- Omaisille ilmoitus
- Ajanvaraukset, muita jatkoja. Esim. ompeleet
- Apuvälineet
- HOIYHT
- Kotihoito-ohjeet potilaan kanssa suullisesti ja kirjallisesti
- Kyyti kotiin, maksu?
- Muuta huomioitavaa

Liite 2: Kotiutuksen tarkistuslistan prototyyppi

Terveystalo**Kotiutuksen tarkistuslista**

Nimi: _____ Suunniteltu kotiutumispäivä: _____

Minne kotiutuu: _____ Omainen: _____

Yhteyshenkilön puh. nro: _____

PAPERIT	KUITTAUS	HUOMIOT
Epikriisi		
Hoitotyön yhteenveto		
Paperien läpikäyminen potilaan/omaisen kanssa		
LÄÄKKEET		
Lääkelista		
Tarvitseeko jakaa lääkkeitä mukaan?		
Reseptit valmiina		
Lääkehoidon ohjaus		
Lääkehoidosta selviytyminen		
Jos marevan käytössä niin mukaan ANTIKO-lehti + seuraava INR-aika		
JATKOHOITO		
Jatkohoito-ohjeet käyty läpi potilaan/omaisen kanssa		
Omaiselle ilmoitus kotiutumisesta		
Raportti jatkohoitopaikkaan/kotihoitoon		
Tukipalveluiden alkaminen (siivous-, ateriapalvelut ym.)		
Apuvälineiden kartoitus (fysioterapeutti)		
KYYTI		
Millä kyydillä kotiutuu? Voiko omainen hakea?		
Maksu miten?		
Tarvitseeko jonkun olla vastassa? (kotihoito, omainen)		
Avaimet mukana		
SELVIITYMINEN		
Onko kotona ruokaa?		
Apteekki-asiat; miten hoituu?		

Terveystalo

MUUT ASIAT		
Kanyylit ym. irti potilaasta		
Tavarat kaapista ja yöpöydältä		
Arvoesineet (mitä ollut mukana tullessa)		
Omat vaatteet päälle (jos on)		

Liite 3: Viimeistely kotiuutuksen tarkistuslista

Terveystalo**Kotiuutuksen tarkistuslista**

Nimi: _____ Suunniteltu kotiuutumispäivä: _____

PAPERIT	KUITTAUS	HUOMIOT
Epikriisi		
Hoitotyön yhteenvedo		
Lääkelista		Onko päivitetty avolääkitykseksi?
LÄÄKKEET		
Lääkkeitä mukaan tarvittaessa		
Reseptit kirjoitettu		
Tarv. antiko-lehti ja seur. INR		
Lääkemuutosten läpikäyminen potilaan/omaisen kanssa		
JATKOHOITO		
Jatkohoidon läpikäyminen potilaan/omaisen kanssa		Onko tulevia ajanvarauksia?
Omaiselle ilmoitettu kotiuutumisesta		
Raportti jatkohoitopaikkaan/kotihoitoon		
KYYTI		
Kelataxi/muu kyyti		Onko joku vastaanottamassa kotona? Onko rahaa taxiin?
Kotiavaimet mukana		
SELVIYTYMINEN		Onko kotona ruokaa? Tarvitseeko käydä apteekissa?
Kotihoito/tukipalvelut aktivoitu kotiuutumispäivästä alkaen		
Tarvittavat apuvälineet mukaan kotiin osastolta		
MUUT ASIAT		
Kanyyli irrotettu potilaasta		
Henkilökohtaiset tavarat kaapista ja yöpöydältä mukaan		
Arvoesineet mukaan		
Omat lääkkeet osaston kaapista		
Omat vaatteet päällä		